

Esztergomi Lapok.

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 6 frt — kr.
Fél évre ———— 3 frt — kr.
Negyed évre ———— 1 frt 50 kr.

→ Egyes szám ára 6 kr. ←

Szerkesztőség:

Széchenyi-tér (Szerencsés-féle ház),

hová a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Széchenyi-tér (Szerencsés-féle ház),

hová az előfizetési pénzek küldendők.

Hirdetések

és nyiltéri közlemények a kiadóhivatalban vétetnek fel.

A Kisduna kikotrása.

Igazán örvendetes hírrel lepte meg vármegyénk alispánja a város közönségét, tudatván, hogy a földmivelésügyi miniszter az esztergomi Kisdunaág kikotrását elrendelte.

Hogy mit nyer ezzel Esztergom, az egyelőre ki sem számítható.

A közegészség javulását ettől várjuk, a dunapart rendezése ettől függ, a kikötő kérdése magától lesz megoldva. Az uszoda, mely a mostani iszapban egyike a közegészség legveszedelmesebb ellenségének, ott maradhat. Az általános csatornázás kérdése is könnyebben meg lesz oldható. Megérhetjük s miért ne, hogy a személyszállító hajók a Lőrincz-uteza végénél köthetnek ki a teherhajókkal együtt.

És ha mindezen terv megvalósul, kell e mondanunk, hogy a Kisduna mellett a legelegánsabb házak fognak emelkedni és a most elhanyagolt Dunasor egyike lesz a

város legkeresettebb sétahelyeinek, mely természetesen újból fásítandó lenne.

Hisszük, hogy városunk közönsége szintén örömmel veszi tudomásul a földmivelésügyi m. kir. miniszter leiratát és illetve az azt közlő alispáni végzést, mely így szól:

„584/899. sz. Másolat. 82783/V. 1. szám.
Földmivelésügyi m. kir. miniszter.

Nagyságos Andrassy János úrnak, kir. tan.
Esztergom vármegye alispánjának
Esztergom.

Alispán úrnak az esztergomi Kisdunaág kikotrása tárgyában múlt évi október 18-án 12191. sz. a. a m. kir. belügyminiszter úrhoz intézett és illetékes tárgyalás végett hozzám juttatott felterjesztésére értesítem alispán urat, hogy az esztergomi Kisdunaág rendezése az általános Duna-szabályozás tervzetébe nincs ugyan felvéve, de amennyiben az általános szabályozás érdeke a Kisdunában is bizonyos munkálatokat tenne szükségessé, azok nem fognak figyelmen kívül hagyatni. Egyébként egyidejűleg

utasítottam a komáromi m. kir. folyam-mérnöki hivatalt, hogy a Dunának Esztergomnál annak idején fogantatba veendő szabályozása alkalmával a Kisdunaág kikotrására lehetőleg figyelemmel legyen. Budapest, 1899. Január hó 5-én. A miniszter helyett Kiss s. k. államtitkár.

Végzés.

Mint örvendetes hiradást sietek a föntolvasható miniszteri intézvényt Esztergom sz. kir. város képviselőtestületének tudomására juttatni.

Esztergom, 1899. január 13.

Andrassy János s. k.
kir. tanácsos, alispán.

Végzetlenül jól esik nekünk vármegyénk alispánjának fenti sorait köztudomásra juttatni, lévén azok az ő városunk iránt táplált meleg rokonszenvének kifejezői s nem kételkedünk, hogy szeretett alispánunk városunk jövője érdekében még igen sok jót tehet, mely igyekezetéhez őszintén kívánunk sikert!

Censor.

AZ „ESZTERGOMI LAPOK” tárczája.

Régi nóta...

Régi nóta, híres nóta cseng fülemben
Régi cigány, híres cigány hegedülte;
Ahány legény, ahány lány volt, mind dalolta,
Beh szép is volt az a nóta, az a nóta!

Régi nóta, híres nóta elfeledve;
Régi cigány, híres cigány eltemetve;
Nincs ki huzza, nincs ki járja — más a nóta,
A világ is más asóta, más asóta! . . .

O'sváth Andor.

A francia zászló alatt.*)

A Kabylok elleni hadjárat.
(Folytatás.)

De most térjünk át a Kabylok elleni hadjáratra.

Az 1857-ik évben a Kabylok lettek behódoltatás végett a francziák által kiszemelve. Sokáig tartó foglалás volt ez, mert a kabylok nép drágán adta el szabadságát a mindinkább civilizáló francziának.

A sok közül itt is csak néhány nagyobb ütközetet említek fel.

*) Részlet Mihályi Béla most megjelent könyvéből.
Kapható lapunk kiadóhivatalában.

Tehát június 24-én, a mondott évben Icheriden nevű jól erősített oázis elfoglalása rendeltetett el.

Ennek végrehajtására a Légio-Etrangére mellé még az 54-ik számú sorsyalogezred, a 2-ik zouáv és a 2-ik Regiment Etrangére lett kirendelve.

Hogy mily állásokban tartózkodott a kabylok népe, elég felemlítenem, hogy ez az oázis egy háromszoros hegylány által volt körülveve, melynek egyes csucsa 800 méter magasságig is emelkedtek, s a mörök főfőszkét képezte.

Az említett napon reggel 6 órakor Bourbaki tábornok parancsot kapott a támadásra, melyet az 54-esek és a zouávok nyomban meg is kezdtek. Az első hegytővig semmi ellenállás nem mutatkozott, balról azonban, hova már igen előnyomultak, oly erős tüzelés fogadta őket rövid távolságról, hogy a csapattest eleje tökéletesen megsemmisült.

Az emberi tetemek takarítása miatt rövid időre visszavonultak a légionáriusok a eserjés talajon, melyen csak gyenge „alfa” bozótok (sivatag sás) védték őket a gyilkos tüzeléstől. De ismét azonnal támadtak. Látható volt, a mint egy embergyűrű újból előre tör, s már-már elérte a barrikádokat, de még akkor sem tudtak keresztül hatolni.

Ekkor tiszték, kik már sebesülten feküdtek, újra felkeltek, de csak azért, hogy keressék a második halált s tovább vonszolva magukat, néhány lépésnyire a harcvezonal elé, kiadák nemes lelküket. Ez a dicső példa, csak buzditó hatást gyakorolt a már-már hátráló Zouávokra, s 54-esekre.

Egyszerre csak gyengül a kabylok fegyver tüze, mert a balszárnyon feltűnt a csapatok deamona a „Légio-Etrangére”, melyet a vad kabylok is szörnyen respektált.

A csapat élén lóháton a legnagyobb golyózáporban Mangin őrnagy, kit daczára, hogy a fő tűz reá irányult minden oldalról, egyetlen golyó sem talált.

A kabylok elnevezték őt „ördög fiának”. Háta mögött a légio nyomult előre a nélkül, hogy egy közvitéz is kilötte volna fegyverét, pedig az ellenség golyói ugyancsak tizedelték őket.

Erre azután egy ördögi szuronyroham következett, melyben a légio ismét remekelt, elannyira, hogy itt már ember-ember ellen küzdött, s végre is 7 órára el lett foglalva java része az elővédek hadállásainak s 8 órakor már a francia csapat ura volt az Icheriden oázisnak.

De e győzelem roppant áldozat árán lett a fanatikus kabyloktól kicsikarva.

Minden ember megtette a maga kötelességét, de a hősök közül leginkább kitűntette magát Mangin őrnagy, a magyar Földváry, Saussier, Mariotti és du Bessol kapitányok a légióból, Lemoine és de France hadnagyok az 54-esektől, Verriere, Coiffer és Vincendon a 2-ik Zouáv ezredből. S különösen a legutóbbi volt az első, a ki benyomult a faluba.

A 2-ik Zouáv ezredből csak 14 tiszt maradt életben, az 54-esek közül 1205 ember s 7 tiszt feküdt halva.

A „Légion Etrangére” részéről a híres Mac-Mahon kapott baloldalán egy golyó sebet,

Oltárfosztogatás.

Megdöbentő hír járta be a várost a mult héten. Ellopták a főszékesegyházból az egyik oltárról az értékes terítőt, elveszett a sz. Ferenczrendi zárda templomából egy másik drága oltárterítő és f. hó 18-án reggel a belvárosi plebánia templom Jézus sz. Szive oltáráról tűnt el ismeretlen módon egy másik terítő.

A gaztett felháborított mindenkit.

Megrabolni az oltárt, ellopni annak egyik ékességét, egy olyan darabot, mely kiegészítő részét képezi a vallásos szertartásnak s amelyet olyan helyre tettek le, amely hely Isten dicsőségére szolgál.

A gazok nem sokáig örülhettek zsákmányuknak. Ha ott az oltár előtt, fosztogatás közben nem is érte őket utól Isten büntetése, a földi igazságszolgáltatástól el fogják venni büntetésüket. Mert már a rendőrség foglyai a templomrablók.

Nos! Tessék gondolkozni tisztelt közvélemény! Most ismét egy példa van előttünk korunk mély erkölcsi romlásáról.

A gyermekek vallásos nevelésére a szülők gondot nem fordítanak. — A hat hónapos csecsemő jobban hozzá van szokva a pálinkához, mint az anyatejhez. A tízenégy éves gyermekek erkölcsi romlása közismertű. A husz éves ifju életunt. Erről tanuskodik az öngyilkosságok egyre növekvő száma.

Csoda-e hát, ha vallásos érzék nélkül, a nevelés legelőnyösebb feltételeit is nélkülözve az újabb generáció, a büntettek folyton szaporodnak, a börtönök egyre telnek, bővítettek s viszont a szentegyházak kongnak az ürességtől?!

Hova vezet ez? — Általános züllésre, általános pusztulásra.

Mi az oka ennek? — A garral hirdett realizmus, amely nem ismer Istent, csak anyagi érdekeket. — Az egyház szolgálja ezen nem igen segíthetnek; mert a közviszonyok olyanok, hogy azokból a vallástalanság ádáz szelleme született. — A létfenntartás ösztöne épp oly nagy az emberekben, mint a hiúság érzete. A fényűzési hajlam óriási s nem áll arányban a vagyoni helyzettel.

Hirdetjük a Humanizmust. — A bűnös-

Bourbaki pedig majdnem kimult az alóla kilőtt ló sulyától s csak csodálatos módon menekült meg. A légió vesztesége mintegy 840 ember halott és sebesültekben!

De Kabylia behódolt.

Az oroszoknál is a vad Jugurtha utódok leverésénél is a légiót illeti, mert az ügyesen intézett mozdulatok kiváló tapintattal lettek intézve a vasfegyverek alatt álló hős légiónáriusok által, kiket különben is a nagy tehetségű colonel (ezredes) de Chabriére és a hősök nőse Mangin őrnagy vezényelt.

Jellemző az is a légióra, hogy a kabylók fővezére Beni Jenni maga így nyilatkozott:

„A mozdulat, melyet a hosszuköpenyes légió tett, kényszerített beennünket arra, hogy jó hadállásunkat elhagyjuk. Tervem volt, hogy a támadást, leszálva a hegyről, visszaverem; de midőn láttam hogy a hosszukabátosok megelőztek, még pedig azzal, hogy nem várták be, hogy én törjek lefelé, hanem egyszerre csak ők jöttek a hegytetőre: egyszersmind éreztem azt is, hogy e bős roham tökéletes végromlását idézi elő a kabyl népnek.

Ez alkalommal Mangin őrnagyot maréchal Mac-Mahon magához hívatván, e szavakkal feddé meg a hőst:

„Vigyázzon életére, mert könnyen baja eshetik.“

Mire a meghívott így válaszolt:

„Köszönöm a figyelmeztetést maréchalom, de nincs mit félnem, mert hátam mögött vannak derék légiónárjaim!“

A reá következő napokban a csapatok elvonultak olyformán, hogy a Zouávok képezték

sők a bűn elkövetése után olyan fogházakba jutnak, ahol több kényelmet találnak annál, amilyent szabadon élveztek. — Az ítélet enyhe. — Pár napi fogság a lopásért, pár hónap a betörésért, egy év az apagyilkosra!

A koresmák szaporodnak. — Az emberirtó egyre több áldozatot követel.

Ily körülmények között nem szabad csodálkozni, hogy megrabolják az oltárokat, hogy kifosztják a templomok drágaságait!

Itt a cselekvés ideje. — Az általános vallástalanságnak érett a gyümölese. Ezt a gyümölcsöt, még mielőtt magvaiból az anarchizmus kikél, meg kell semmisíteni! A humanizmus eltevesztette célját. — Nem a börtönök lakóinak részére kell ezt a szép feladatot megoldani, hanem a gyermeknevelés érdekében. Mert a börtönök lakóiból, ezerből egy lesz csak megmentve a jónak, de a zsenge gyermekből ez egy helyett ezer lesz eljegyezve a gonoszoknak!

Vezekényi Zoltán.

Esztergom jövője.

Nozdoviczky—Osváth gazdasági javaslatából.

A gyümölcsfatermesztés előmozdítása.

A szőlők elpusztulása folytán a különben mezőgazdasági célokra alig használható és jóformán a földadót is alig kitermő szőlőtájak ma nagyrészen kopárak, miveletlenek.

Ha Buda vidékét megtekintjük, a Gellért-hegynék aphyloxerapuzstítás következtében kopárrá vált messzes- márgás oldalain a gyümölcsfák ezreit látjuk ma tenyészni. Itt a kajszii- és őszibarackfák sokasága tűnik fel legelőbb. Kecskemét városnak futóhomok területe egyike ma az ország leghiresebb gyümölcs telepeinek s az ott termelt gyümölcs külföldi exportot képez. Ha Aradtól — Tövisig végig haladunk a Maros mentén, egy talpalatnyi árterületet sem látunk szivafa nélkül. Sáros- és Abauj megyéknek országutain junius elejével cseresnyével olthatja szomját a tikkadt utasember. Dalmácia lankásabb lejtőin, Bosznia- és Hercegevinában, valamint Horvát-Szlavonország és Dalmáciában megélhetési, sőt vagyonszerzési tényezővé vált a szilva-termelés.

A magas kormány óriási áldozatokkal is-

az „avantgarde“-ot mi hallatlan eset volt az időben, melyet a légió természetesen görbe szemmel is nézett.

Icheriden után a légió és a zouávok között igen szoros barátság fejlődött ki annyira, hogy egyes kisebb csinyek elkövetésében egymásnak segítkeztek is nyújtottak.

Most, miután a dél-orániai hadjárat vette kezdetét, Martineau Deschenez colonel, mint a legidősebb rangfokozatú tiszt, vette át vezérletét az igen leolvadt seregnek, a mely csapatost állott akkor: mezei tüzéség, lovasság és szekerészekből, ezenkívül az egész 54-ik ezred, (természetesen kiegészítve) s két Bataillon Zouáv és ugyanannyi legionnaire.

Ez alkalommal tehát együtt táborozott az egész hadsereg. Az afrikai csapatok mindig ferde szemmel nézték a francia 54-eseket, (mert ezek a hadjárat idejére lettek csak Franciaország-ból ide mozgósítva) kiket elneveztek „buffin“-nek (bivalyoeska). És sokszor oly csinyeket követtek el velük szemben, hogy biz' azokra mindig ráfizetett a francia gyalogos. Ugyanis az élelmiszer, fa, sőt a mi fő: a víz, rendszeren elűnt az 54-esek táborából, sőt már annyira ment a dolog, hogy az utóbbiak kénytelenek voltak fegyveres szentinelletet (őröket) állítani a holmik mellé.

De mindannak daczára, hogy a tábor oly szoros felügyelet alatt állott s a napi parancsban is kiadatott, hogy legionnaire vagy zouáv szolgálaton kívül nem léphet be az 54-esek táborába: mely rendelet csak fokozta a két csapat közti feszültséget, mégis megtörtént e kis tréfa, mint itt alább látni fogjuk.

tápolja a gyümölestermelés ügyét és hála gondoskodásának: évről-évre folyton nagyobb sikerrel, hogy ne hazánk legyen piacza a külföldi drága gyümölcsnek, hanem a külföld nyisson piacot a mi gyümölcsünk előtt.

Városunk, vidékünk pedig mit sem termel, hanem drágán vásárolja a fonyadtan érkező amerikai gyümölcsöt.

Ezen segíteni kell mulhatatlanul. Elöl kell járnia magának a városnak az által, hogy minden oly területet, amely egy vagy más okból mezőgazdasági célra nem alkalmas, — befásítsón. — Gyümölcsfákkal volnának beültetendők a kaszáló rétek. Így különösen alkalmas volna hozzáférhetetlen volta miatt a nyáras és körtvélyes szigeti rét. A füvelői rét szintén — már a várostól való távolsága miatt is — bátran fásítható s a vizivárosi szigeti, városi rétek is.

Ezekre a területekre az egyes gyümölcsfajok könnyen megválaszthatók, csak fő az, hogy ne itteni szokásként nyári — tehát mondhatni mit sem érő — hanem egyedül őszi és téli gyümölcsfajták szaporíttassanak. Helyet foglalhatnak különösen a víz által körülvett területeken a berzencei szilva és a kopár meszes hegyoldalakon a kajszii és az őszibarack.

Sokszor vettük észre, hogy az esztergomi irtózott termelvényével a piacot felkeresni; de az utóbbi években kezdi elhagyni a rossz szokást, amennyiben a szőlő kiváló export cikknek bizonyult s így méltán feltehető, hogy gyümölcsünknek is találunk piacot. A befásított rétek azzal, hogy gyümölcsfákkal lesznek beültetve, mint kaszáló mit sem károsodnak, sőt határozottan jobb szénára számíthatunk belőlük. Mivel pedig réteink épen a tavaszutói vizáradás által sokszor válnak használhatatlanná is, indokolt, hogy az így szenvedett kár a termelt gyümölcsben pótolassék helyre. Lesz tehát esztendő, amelyben elvesztjük a szénát, de kárpótol bennünket a gyümölcs és lesz esztendő, amikor — valami elemi csapás következtében — esetleg gyümölcs nem terem; de ekkor meg a széna hozza be a veszteséget. És végre bizonyosan tíz közül lesz olyan öt esztendő is, amikor mindkétből jó termésünk lesz és kétszeres eredményre számíthatunk.

(Folyt. köv.)

Hja! A legionnaire vagy zouáv nem türheti maga mellett az idegent, mellyel azt akarja kifejezni, hogy neki nem kell támogatás.

A mi mai napig is így van.

Ugyanis egy alkalommal egy 54-es hadnagynak sikerült az „El-Kreider“ melletti lapolban egy szép példány vadkacsát (canard sauvege) elejteni, a mi itt a ritkaságok közé tartozik.

A vadat oda ajándékozta ezredesének, ki pedig az alkalmat felhasználva, egy kis ebédre meginvitálta az ott levő tisztjeit, mely meghívásnak azok igen örültek.

Az ebéd kezdődött s a társaság már előre fente a fogát a vadkacsára. De csodák csodája! mire reákerült a sor a feltalálásra, a kacsa szőrén-szállán elveszett!!

„Micsoda dolog ez!?“ kiáltá Martineau ezredes, a remegve belépő szakácsra:

„Hol a kacsa?“

„Eltűnt“ volt a fazékőr laconicus válasza.

Azonnal magához parancsolta a zuáv és légió parancsnokait a dühös colonel, felvilágosítást kérve az elveszett canard felől . . . — de semmit ki nem deríthettek ezek sem.

Sőt mai napig is homályban maradt a vad eltűnése. S most ha találkozott néha egy-egy csapat légiónárius a zouávval, így köszöntötték egymást:

„Hát ki ette meg a kacsát?“

„A légió!“

„Nem, a zuáv!“

HIREK.

— **Személyi hírek.** Márkus József, Budapest székes-főváros főpolgármestere, és Rupp Imre a fővárosi közmunkatanács igazgatója mai napra városunkba érkeztek és Bogisich Mihály püspök vendéglátó házához szálltak. — Schaden Frigyes m. kir. posta- és táviratigazgatósági főmérnök tegnap városunkban hivatalos küldetésben járt. — Acsay Ferencz, a győri főgymnasium igazgatója, szabadságideje leteltével városunkból elutazott. — László m. kir. államvasúti főmérnök a helybeli fűtőház megvizsgálására tegnap ideérkezett.

— **Ebéd.** Pénteken a szemináriumban volt farsangi ebéd, melyen a vármegye és város notabilitásai és a főpapság több tagja vett részt. Ma Bogisich Mihály püspök budapesti illusztris vendégei tiszteletére és gr. Csáky Károly püspök adnak farsangi ebédet.

— **Az esztergomvidéki történelmi társulat** tegnap d. u. *Krupanicz* Kálmán kir. tanácsos, főispán elnöklete alatt vál. ülést tartott, melyen dr. *Csernoch* János, B. Szabó Mihály, Reusz József, Malina Lajos, Némethy Lajos, Wojnits Döme, Rózsa Vítál, Osváth Andor és Litsauer Sándor tagok voltak jelen. A múlt ülés jzke felolvastatván dr. *Csernoch* János ajánlatára alapító tagul báró *Hornig* Károly veszprémi püspököt vették fel. A legközelebbi közgyűlés február hóban lesz amikor néhai Knauz Nándor felett dr. Walter Gyula fog emlékbeszédet mondani. Tudomásul vették továbbá, hogy a dr. Feichtinger-féle műből már nyolcz iv van kinyomtatva. Az ülés több apróbb jelentés után 6 órakor ért véget.

— **Hivatalátadás.** Az új kórházgondnok: Matyasovszky Gyula már átvette hivatalát Sinka Ferencz volt kórházgondnoktól. Sinka most a közgyámi teendőket végzi és a városi pénzügyi osztály fogalmazással járó ügyeit látja el.

— **Táncsztyély.** Az esztergomi önálló iparosok elszegényedett iparostársaik segélyezésére 1899. évi január hó 29-én este 8 órakor a „Fürdő“ vendéglő nagytermében zártkörű táncsztyélyt rendeznek. Beléptidj: személyjegy 1 frt., családjegy 1 frt 60 kr. Felülvezetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak.

— **Szinielőadás.** Az esztergom-szentgyörgy-mezei polgári olvasókör f. évi január 22-én, ma este 7 órakor könyvtárának gyarapítása céljából szinielőadást rendez, színe kerül: a Tót leány, népszimű dalokkal, 3 felvonásban. A kör megérdemli a pártfogást, miért is a mai előadást szívesen ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

— **Táncvizgalom.** Az esztergomi mészáros és hentes iparosok 1899. évi február hó 5-én a „Fürdő“ szálloda nagytermében zártkörű táncvizgalmat rendeznek. Kezde este 8 órakor.

— **Tanácsülés.** Tegnap rövid tanácsülés volt a városházán, amelyen az ideiglenes vágóhid építésének felülvizsgálatát teljesített bizottság jegyzőkönyvét olvasták fel. A bizottság Pfálec József műépítésről, mint aki az építésre vállalkozott, elismeréssel emlékezett meg. Ez után a heti számlák utalványozására került a sor.

— **Bejárás.** A távbeszélő hálózatnak kettős vezetékre való átalakításához felállítani tervezett vonalak helyszíni bejárása tegnap délelőtt történt meg Schaden Frigyes m. kir. főmérnök vezetésével. A bejáráson Niedermann József rkapitány, Walter Károly postafelügyelő, Kollár Károly g. tanácsnok, Tiefenthal Gyula városi és több kiküldött mérnök vettek részt. Az új vonal a Széchenyi téren, Buda utcán és az Ároksonon húzódik keresztül és tervezete ellen kifogás nincsen.

— **Tűzoltó egylet választmánya** tegnap délután tartott ülésében az adminisztracionális ügyek elintézése után jegyzőkönyvi hálóját fejezte ki néhai Koller József emlékének, ki az egyesület javára 155 frtot hagyományozott. Döczy Ferencz tűzoltó főparancsnok indítványára elhatározták, hogy egy új vízszivattyút szereznek be az elromlott régi helyett s azt a magánfelek részére 1 frt használati díjért engedik át és csak közveszély esetén vehető igénybe ingyen. A tűzoltótelep felállítása égetően fontos kérdés lévén a választmány sürgős kérelmet intéz a tanácshoz, hogy a belügyminiszter által formai hibák miatt feloldott határozat pótlása végett közgyűlés hívassék össze.

— **Az iparhatósági megbízottak** közül min-éyben ki kell jelezni az iptartórvény 173. §-a értel-

mében azokat a tagokat, akik az ipartestületi lajstromokat, az ipariskolai tanítást ellenőrzik, a műhelyeket vizsgálják és a gyárak szemléjét teljesítik. — Ilyen kijelölés lesz ma délelőtt 10 órakor dr. Földváry István főügyész iparhatósági biztos, elnöklete alatt a városházán. A kijelölő ülésre azok hivatalosak, akiket legutóbb iparhatósági megbízottakul választottak meg.

— **A város pénzügyi bizottsága** esütörtökön tartott ülésében tárgyalta a helypénzszedésre és a vasuton s hajón érkező árukra vonatkozó vámszabályzatokat. Mindkét szabályzat elyben elfogadtatott, de mivel a részletekre nézve a bizottság tájékozást nem nyert s illetve hiányzik a helyes és tapasztalatokon nyugvó bázis, melyre a munkátat fektethető volna, felhívták Döczy Antal számvevőt, hogy szerezzen olyan adatokat, amelyeknek alapján a szabályzatok tervszerűen kidolgozhatók lesznek.

— **Elfogták az oltárfosztogatót** Lapunk múlt számában már említettük, hogy városunkban a főszékesegyház, a belv. plebánia és a sz. Ferenczrendi zárda templomaiból egymásután tűntek el az értékesebb s kevésbé értékes oltárterítők. A rendőrség lázas erélyvel nyomozta az elvetemült tolvajt, aki az oltárok ékességét nyomorultul meglopja, de nem lehetett nyomára akadni. Szerdán este már annyi eredményre jutott a rendőrség, hogy az oltárterítők legértékesebbjét, azt amit Nozdroviczky Olga k. a. ajándékozott a barátoknak, megkerithette. Ezt a tolvajról Groszmann Adolf helybeli kereskedő szolgálójának adta el egy koronáért. Groszmanné észrevéve a szolgáló vásárlását, erről azonnal értesítette a rendőrséget, mely azután a terítőt azonnal lefoglalta. A terítőtől az aranyhimzés részben már ki volt bontva, de rendkívül finom munkával a tolvaj nem boldogulhatott. Következett a cseléd kihallgatása. A cseléd beismerte, hogy a terítőt egy ripacsosképű nőtől egy koronáért vette, de hogy az eladó kicsoda, azt nem tudta megmondani, habár a személyleírását jól megadta. Ismét folyt a nyomozás, melyet a véletlen vezetett sikerre. Pénteken délelőtt ugyanis Finke József Simor utcai lakoshoz bement a cselédje és 40 krt. kért tőle, hogy azon egy szoknyát vehessen. Finke óvni akarta a cselédjét a rossz vásárlástól és behozatta a kapu előtt álldogáló asszonytól a szoknyát. Nagy volt azonban a meglepetése a szoknya megpillantásakor, mert az egy finom csipkéből való oltárterítő volt szoknya-alakra összeférezelve. Finke, aki az oltárfosztogatásról, mint templomi énekes értesült, a terítőtől azonnal a rendőrségre futott a cseléd által pedig várakoztatta az asszonyt. Míg Finke odajárt az asszony türelmetlenkedni kezdett és az arra mennő 14-es számú rendőrt: Németh Józsefet megszólította, hogy hívja fel a leányt, hogy vagy a pénzt, vagy a szoknyát adja vissza. A rendőr az asszonynyal bement a házba s e perczen érkezett Finke Modróczy András rendőrral s ez utóbbi rögtön letartóztatta az oltárfosztogatót, aki magát Tóth Magdolna komáromi születésű, 22 éves helynlküli cselédnek mondja. Az elvetemült némbert beismerte tettét. Elmondta, hogy a belvárosi templomból lopott oltárterítőt Párkányban 60 krért, a főszékesegyházból valót a piacon egy ismeretlennek 80 krért és a barátokét 50 krért Groszmann Adolf helybeli lakos cselédjének adta el. Elfogtatása előtt a vizvárosi templomból is lopott egy terítőt s abból szoknyát készített. Azt az oltárterítőt, amit a tolvaj Párkányban eladott Marmorstein Sámuel ottani pékmester, amelyet a piacon elárusított Glaubicz ruhaárusnő vették meg. A barátok templomából lopott két kisebb oltárkendő még hiányzik. Az orgazdlakat Békássy Rezső rendőrbiztos fűrkészte ki. A rendőri nyomozás azért volt nehéz a tettes kiletét illetőleg, mert a tolvaj a szériükben huzta meg magát, hol egy szalmakazalban aludt éjjel. A gonoszlelkű némbert a járásbírósg foházában van, honnan a komáromi kir. törvényszékhez kísérik. Ohajtandó, hogy az orgazdlakat tettel együtt elvegyék méltó büntetésüket.

— **Jéghiány.** Általános a panasz az enyhetl miatt a vendéglősök, czukrászok és hentesek között, mert nyárra képtelenek jégszükségleteiket biztosítani. Mint értesülünk a fenti érdekeltek között most mozgalom van készülőben, hogy valami módon vállalkozót szerezzenek, aki a jéget gyári uton állítaná elő. Ez már azután merész gondolat, mert egy jéggyár felállítását igényli. A mozgalom élén Schalkház Ignác földbirtokos és Niedermann János szikvizgyáros

állanak. A jéggyár napi 25 métermázsa átlag termeléssel 10.000 frtba, 50 mm.-ával 16.000 frtba és 100 mm.-ával 22.000 frtba kerülne. Jó volna, ha a város e tekintetben az érdekeltek mozgalmát figyelemmel kísérné és tőle lehetőleg elősegítené. Ha az állandó közvágóhid már meg volna, nem volna nehéz e kérdést megoldani!

— **Esztergom gyomra.** Székely Henrik állatorvos ur szívességéből jutottunk az alábbi statisztikához, mely szerint levágatott 1898. év folyamán 1030 db. ökör, 448 db. tehén, 63 db. tinó, 11 db. bika, 21 db. üsző, összesen 1573 db.; a mészárosoknál 1346 db. juh, 110 db. bárány, 76 kecske, 12 gödölye, 2123 db. borjú, a henteseknél 2276 db. sertés. Ennyit fogyasztott Esztergom az 1898. évben. Hát nem boldog a magyar?

— **A vágóhid építését** tegnapelőtt délután vizsgálta felül a tanács által e végből kiküldött bizottság, mely Niedermann József rendőrkapitány elnöklete alatt a gazd. tanácsos, mérnök, számvevő és állatorvosból állott. A bizottság az építkezést a vállalati feltételeknek teljesen megfelelőnek találta, ami Pfálec József műépítésznek csak dícséretre válik.

— **Nászünnepe.** Bátorkesziről írják a következőket: Szerdán e hó 17-én fényes nászünnepe volt Bkeszin. Binetter Jakab fakereskedő leánya, Rozsi, lépett frigyre egy budapesti fiatal kereskedővel, Radváner Jaques-sel. A zsinagóga megtelt községünk és a vidék intelligenciájával, köztük voltak Bkeszinek kath. és ref. lelkésze is. A templomi szertartást gazdag ebéd követte, este pedig egy minden tekintetben sikerült táncmulatság volt, mely jó hangulatban a hajnali órákig tartott.

— **Az esztergomi kath. Legényegyesület** 1899. év jan. 15-én tartott táncvizgalom felülfizettek: Dr. Wenczell Antal 10 frt. Boltizár József, Rajner Lajos, Blümmelhubel Ferencz, dr. Csernoch János 5-5 frt. gróf Csáky Károly, Vézinger Károly 4-4 frt. Bogisich Mihály, dr. Walter Gyula 3-3 frt. dr. Roszival István, Pellett János, Sujánszky Antal, Schlik József, Grüffel Antal, Matyasovszky Lajos 2-2 frt. Palásty Pál 1 frt. 50. Schleiffér Lajos 5 frt. Magurányi József 3 frt. 40. Miller Imre 3 frt. Berán Antal 2 frt. Bayer Károly, Dr. Fehér Gyula 1 frt. 50. Kitzinger József 1 frt. 40. Horák Ede, Keményfy K. Dániel, br. Gudénus Arthur, Eitner Elemér, Rózsa Vítál, Lengyel Flavián, Számord Ignác, Philipp Konrad, Grószner József, Fuhrmann Gyula, Peltzmann László, Prausz Teréz, Nagy Róza, özv. Mach Jánosné 1-1 frt. Fekete Árpád, Iványi Géza, Laiszky János, Magyar László, Bernvaller Lajos ör. Pfálec József, Stancsics Gyula 40-40 kr. Hurm Lajos, ifj. Hoch József, Kulich Károly 20-20 kr. Fogadják az egyesület leghálásabb köszönetét. — Az elnökség.

— **Szerencsétlenség a hányában.** Egy szükzavú távirat tudatta a közp. főszolgabíróval, hogy tegnap reggel az annavölgyi közséban hányában szerencsétlenség történt, s annak emberélet is esett áldozatul. Reviczky Győző közp. főszolgabíró azonnal a helyszínre utazott, hogy a vizsgálatot megejtse. A szerencsétlenségről bővebb részletek lapunk zártáig nem érkeztek. Itt említjük meg, hogy hasonló esetekről egyik másik helybeli lap elferdítve közöl részleteket. Minthogy sem az olvasóközönség nem arra való, hogy félrevezettség, sem a hatóságok eljárásáról a vizsgálat lefolytatása előtt senki sem mondhat semmit, a közp. főszolgabíró a hírszolgálat érdekében kijelentette, hogy eskis tőle nyerhetnek információt a tudósítók. Így tehát a nagyközönség feltétlenül hiteles tudósításokat nyer, feltéve, ha a főbíró ur megválogatja azokat, akik nem szoktak szenzációiban utazni.

— **Erdei titkok.** Ilyen cím alatt legutóbb arról irtunk, hogy tavasz kinyíltával az erdei fahordáskor egyik másik atyafi rosz utra téved és elviszi a másét. Azt is említettük, hogy a mostani erdőőri személyzet rendkívül jó orral bír és kiszaglássa a bűnösöket. — Ilyen ügyben itélt a héten a kir. járásbírósg, mely Kovács Mihály és Kugyelka János esztergomi lakosokat idegen vagyonnak jogtalan eltulajdonításáért 8-8 napi foházra és egy-egy évi hivatalvesztésre ítélte.

— **Az állatbiztosító orsz. r. társaság,** mint értesülünk Esztergomban is szándékozik főügynökséget felállítani. A főügynökséget egy előnyösen ismert kereskedőnk venné át.

Kipróbált és csálhatatlan szer
hajkihullás,
fejkorpa,
kopaszodás
ellen az

ANTICALVUS,

mely teljesen ártalmatlan, a haját pihéti,
növeszti és annak szép színt ad.
→ Gyermeknek is sikeresen használható. ←
→ Üvegje 2 korona. →
5 üveg bérmentve küldetik.
Főszétküldés: KANITZ ÖDÖN
gyógytárától Balassa-Gyarmat.
→ Minden gyógytárban kapható. ←

MOLL SEIDLITZ POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altestbántalmak, gyomorgöres, és gyomorrhév, rögzött székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi-szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

→ Hamisítások törvényileg fenyegetnek. ←

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A Moll” feliratu ónozáttal van zárva. A Moll-féle francia borszesz és só nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer köszvény, czuz és a meghülés egyéb következményeinek legismereteseb népszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 90 krajczár.

Moll-féle gyermek szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozására és ápolására úgy gyermekek mint felnőttek számára.

Egy darab ára frt —.20 kr. Öt darabé frt —.90 kr.

Minden darab gyermek szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétküldés:
Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvar szállító által,
Bécs, I. Tuhlauben 9.
Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek.

A raktárakban tessék határozottan MOLL A. alá írásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.
Raktárak Esztergomban: Schönbeck Imre és Leitgeb János uraknál. Vácson: Inezedy Samu urnál.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Limiment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer elhárítja az idősebbeknek, mert már több mint 30 év óta meghibázhatatlan, lomszilapító beázásokkal, alkalmazzák köszvény, oszond, tagszaggyalással és megduzzadással, a fájdalomcsillapító beázásokkal és az orvosok által bebiztosították is mindig gyakorlatban rendelkezni. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyökereit Horgony-Limiment elhővezes alatt, nem titkos szer, hanem igaz népszerű házi-szer, melynek egy háziarstiban sem kellemé hánnyozni. 40 kr. 70 kr. és 1 frt. üvegekben ártan mindenhol. Erőgyógyászati készítmény. Vagy: fővárosi: Fővárosi Gyógyászati Készítmény Kísérleti Intézet. Bécs, Városház utca 11. szám alatt. Itt van forgalmazva. Ki nem akar megkérődni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czégnévvel, és néki mint nem valódi utasítás vizsgálja. RICHTER F. AD. és társai, cs. és kir. udvari szőlők. RUDOLFSGART.

Ingyen szederfa csemete.

A földmívelésügyi m. kir. miniszterium országos selyemtenyésztési felügyelősége bárkinék ingyen ad 2—3 éves magágyi szederfa csemétét. Városok, községek, néptanítók szállítást nem fizetnek; ellenben magánfelek a szállítási költséget viselik.

Megrendelésnél: vármegye, utolsó pósta, vasut- esetleg hajóállomás pontosan bejelentendő.

Ha a csemetét magas törzsű fákká neveljük úgy egy katastralis holdnyi fáskolába 7200 csemete helyezhető el oly formán, hogy a sorok egymástól egy méter, a sorokban a csemék 80 centiméter távolságra álljanak.

Sővény alakításnál egy folyó méterre 3 darab egy folyó öltre 6 darab csemétét számítunk.

Kik csemétét akarnak, ezt sürgősen jelentésük be.

A földmívelésügyi m. kir. Ministerium országos selyemtenyésztési felügyelősége Esztergomban, Tolna megye.

PSEPHOFER J. vértisztító labdaccai,

azelőtt „általános labdacok” név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő házi-szerből készlet nem volna található. Számítalan orvos által ezen labdacok házi-szerrel ajánlottak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértolulás, aranyér, beltétlenség s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajknál is: így sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legsekélyebb fájdalommal sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül is bevehetők.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J.-féle az „arany birodalmi almához” címzett gyógyszer-tartóban Bécsben, I. Singerstrasse 15. sz. a. készíttetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 frt 05 krba kerül. Az összeg előbbeni beküldésénél bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében keretik csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és utasítása a Pserhofer J. névaláírással, fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hoztak intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon meggyőzőséssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Köln, 1893. április hó 30-án.
Tisztelt Pserhofer ur!
Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön fölülmulhatlan vértisztító labdacsaiból utánvétellel. Fogadjon ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsa csodáhatásáért. Maradok teljes tisztelettel
Pawlistik Ferenc, Köln, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.
Tekintetes ur!
Isten akarata volt, hogy az ön labdacsa kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatlanító labdacsa engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmaam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.
Kulic Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.
Mélyen tisztelt ur!
A legforróbb köszönetemet mondok ezennel Önnek 60 éves nagyném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondtott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.
Legfőbb tisztelettel
Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Göhl mellett, 1893. márczius 27-én.
Tekintetes ur!
Ahlított ismételtén kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésem kifejezésül ezen labdacok értéke felett és azokat, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti felhasználására önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel
Halm Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilázia, 1886. okt. 8-án.
T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomorhajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel
Zwickl Anna.

- Bernhardi alpesi-fű liqueur. Bernhard W. 0.-tól Bregenzben. 1/4 üveg 2 frt 60 kr., 1/2 üveg 1 frt 40 kr., 1/4 üveg 70 kr.
- Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatású, legjobb szer minden tagszaggyalás, ischiás, migraine, ideges fogtájás, főfájás, fülzággyalás stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.
- Angol csodabalsam, Pserhofer J.-től, egy üveg 50 kr.
- Fagybalsam, Pserhofer J.-től. Évek óta a fagyos gyors és biztos hatású, legjobb szer minden legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsög 40 kr. Bórm. 65 kr.
- „Stoll”-féle Kolapraeparatumok, kitűnő szer gyomor- és bélbetegségeknek.
- Kola-elixir vagy bor, 1 liter 3 frt, 1/2 liter 1 frt 60 kr., 1/4 lit. 85 kr.
- Golyva-balsam, Pserhofer J.-től kitűnő szer golyva ellen, 1 üveg 40 kr. bérmentve 65 kr.
- Élet-esszenczia, (prágai esőppel). Pserhofer J.-től, megrottott gyomor, rossz emésztés és mindennemű attesti bajok ellen kit. házi-szer 1 üveg 22 kr. 12 üv. 2 frt.
- Utifűnedv, Pserhofer J.-től egy ált. ismert kit. házi-szer hurut, rekedtség, göresűs köhögés stb. ellen. 1 üvegecske 50 kr., 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Tannochinin hajkenőcs,

Pserhofer J.-től. Évek menyi hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegans nagy szelenczével 2 frt.

Általános tapasz,

Stuedel tanártól. Útés és szarás daganatoknál, ujjukacoz, sebes vagy gyuladt mell vagy más ily bajknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégyel 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tisztító-só,

Bullrich A.W.-től. Kitűnő házi-szer a rossz emésztés minden következményei, u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorrhév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr. lapokban hirdett összes bel- és küll-gyógyászati különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezhetnek. Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltenek, ha a pénzüsség elbre béküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek.

Válódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használata utasítása a Pserhofer J. névaláírással és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigoruan büntetettik.

PSEPHOFER J. gyógyszerész „zum goldenen Reichsapfel”
Bécs, I., Singerstrasse 15.